

וְתַנְאִין וְאַמְרַאִין, אִי תִמְרוּן וְכִי עִם הָאָרֶץ מֵנָא יַדַּע דָּא. אֶלָּא וְדָאֵי עִם הָאָרֶץ אִיהוּ כְּשׁוּר, אוּ שְׁה, אוּ עֵז, אוּ (פּר) תוּר, אוּ יוֹנָה. מַה בְּעִירִין לָא יַדְעֵי אוּרִייתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְהוֹ"ה, הִכִּי עִם הָאָרֶץ, לָא יַדַּע. אֶלָּא מִיכָאֵל פְּהֵנָא רַבָּא, אִיהוּ עֶבֶד לִיהַ עוֹלָה וְקַרְבָּנָא קָדָם יי', וְאִיהוּ מְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מִפְּרָשׁ, בְּסַלְיָקוּ דְרוּחִייהּ, דְּתַפּוּק בְּלָב אֶחָד, כְּגוּוֹנָא דְכַד נְפִיק רִיחָא דְבַר נָשׁ בְּכָל לַיְלָא.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵי, שׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתָּךְ, דְּבְכָל יוֹם וְיוֹם צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלִמְסַר רוּחִיהָ לְגַבְיָהּ, דְּתַפּוּק בְּאֶחָד, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תַלְמִיד חֲכָם, עֲלִיהָ אֲתַמַּר (משלי יב) יוֹדַע צַדִּיק נִפְשׁ בְּהִמְתּוּהָ וְנִפְשׁ בְּהִמְתּוּהָ דְלִית חֲכָם, כְּמוֹ פְּהֵנָא. כְּמוֹ הַרְוֵצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. וְאִם תַלְמִיד חֲכָם הוּא, צָרִיךְ שְׂיִהִי בּוֹ חֶסֶד, וְעַם יי' שְׂיִהִי חֲכָמָה - חֶסֶד. וְכִי שְׂאִין בּוֹ חֲכָמָה, אֵינּוּ חֶסֶד. וּמִשּׁוּם כִּף פְּרִשׁוּהָ, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֶסֶד. וְאִם יֵשׁ בּוֹ ה', חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה שְׁנַתְנוּ מִשְׁמָאל, נִקְרָא גְבוּר בַּתּוֹרָה וִירָא חֲטָא. וְאִם הוּא בּוֹר, נִאָמַר בּוֹ אֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

וְכִי שְׂזוּכָה לְתַפְאַרְתָּ, שְׂהוּא וי', וְהוּא חֲכָם מְבִין בַּתּוֹרָה וִירָא חֲטָא, הוּא יוֹרֵשׁ אֶת מַלְכוּתוֹ, שְׂהִיא ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִם עוֹשֶׂה אֶת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. כִּינּוּן שְׂזוּכָה לְשֵׁם יְהוֹ"ה, זוֹכָה לְשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ שְׁנִקְרָא אָדָם, וְזֶה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלֵט עַל גּוֹפּוֹ, שְׂהוּא שְׂתַפּוֹת שֶׁל נִפְשׁ הַבְּהֵמִית, וְרוּחַ הַבְּהֵמִית שְׂבִנְפֵשׁ

הַבְּהֵמִית עֲשִׂית הַבְּלִי הָעוֹלָם, רוּחַ שְׂמִדְפֶּרֶת בְּהַבְּלִי הָעוֹלָם, (נִשְׁמָה שְׂבָה כָּל הַהֲרָדוּרִים וְהַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם), וְתַלְמִיד חֲכָם שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם.

זֶהוּ שְׂכַתוּב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל הָאָרֶץ. מַה זֶה וּבְכָל הָאָרֶץ?

וְתַנְאִין וְאַמְרַאִין, אִי תִמְרוּן וְכִי עִם הָאָרֶץ מֵנָא יַדַּע דָּא. אֶלָּא וְדָאֵי עִם הָאָרֶץ אִיהוּ כְּשׁוּר, אוּ שְׁה, אוּ עֵז, אוּ (פּר) תוּר, אוּ יוֹנָה. מַה בְּעִירִין לָא יַדְעֵי אוּרִייתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְהוֹ"ה, הִכִּי עִם הָאָרֶץ, לָא יַדַּע. אֶלָּא מִיכָאֵל פְּהֵנָא רַבָּא, אִיהוּ עֶבֶד לִיהַ עוֹלָה וְקַרְבָּנָא קָדָם יי', וְאִיהוּ מְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מִפְּרָשׁ, בְּסַלְיָקוּ דְרוּחִייהּ, דְּתַפּוּק בְּלָב אֶחָד, כְּגוּוֹנָא דְכַד נְפִיק רִיחָא דְבַר נָשׁ בְּכָל לַיְלָא.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵי, שׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתָּךְ, דְּבְכָל יוֹם וְיוֹם צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלִמְסַר רוּחִיהָ לְגַבְיָהּ, דְּתַפּוּק בְּאֶחָד, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תַלְמִיד חֲכָם, עֲלִיהָ אֲתַמַּר (משלי יב) יוֹדַע צַדִּיק נִפְשׁ בְּהִמְתּוּהָ דְלִית חֲכָם, כְּמוֹ פְּהֵנָא. כְּמוֹ הַרְוֵצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. וְאִם תַלְמִיד חֲכָם הוּא, צָרִיךְ שְׂיִהִי בִּיהַ חֶסֶד, וְעַם יי' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, חֶסֶד. וּמִאֵין (דף ל"ג ע"ב) דְלִית בִּיהַ חֲכָמָה, לָאוּ אִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֶסֶד. וְאִי אִית בִּיהַ ה', חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְּאֲתִייהִבוּ מִשְׁמָאלָא, אֲתַקְרִי גְבוּר בַּתּוֹרָה, וִירָא חֲטָא. וְאִי אִיהוּ בּוֹר, אֲתַמַּר בִּיהַ, אֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

וּמִאֵין דְּזוּכִי לְתַפְאַרְתָּ, דְּאִיהוּ וי', וְאִיהוּ חֲכָם מְבִין בַּתּוֹרָה וִירָא חֲטָא, יִרִית מַלְכוּתִיהּ, דְּאִיהוּ ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִי עֶבֶד פְּקוּדֵי מַלְכָא. כִּינּוּן דְּזוּכִי לְשֵׁם יְהוֹ"ה, זְכִי לְשִׁמָּא מִפְּרָשׁ דְּאֲתַקְרִי אָדָם, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. בְּהִהוּא זְמַנָּא שְׂלִיט עַל גּוֹפִיהּ, דְּאִיהוּ שׁוֹתְפוֹ דְּנִפְשׁ הַבְּהֵמִית. וְרוּחַ הַבְּהֵמִית דְּבִנְפֵשׁ הַבְּהֵמִית עֲשִׂית הַבְּלִי עֲלָמָא, רוּחַ מְמַלְלָא בְּהַבְּלִי עֲלָמָא (נִשְׁמָה דְכָּה כָּל הַהֲרָדוּרִין וּמְחַשְׁבוֹת דְּהַבְּלִי עֲלָמָא). וְתַלְמִיד חֲכָם שְׂלִיט עֲלֵיהֶוּ.

הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל הָאָרֶץ. מַאי וּבְכָל הָאָרֶץ.

הַבְּהֵמִית עֲשִׂית הַבְּלִי הָעוֹלָם, רוּחַ שְׂמִדְפֶּרֶת בְּהַבְּלִי הָעוֹלָם, (נִשְׁמָה שְׂבָה כָּל הַהֲרָדוּרִים וְהַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם), וְתַלְמִיד חֲכָם שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם.

זֶהוּ שְׂכַתוּב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל הָאָרֶץ. מַה זֶה וּבְכָל הָאָרֶץ?

זֶה הַגּוֹף, עוֹלָם קָטָן, וּפְּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ט) וּמִוֹרְאֲכֶם וְחַתְכֶם. מִצַּד הַיָּמִין שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, בּוֹ וַיְרֵדוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עב) וַיְרֵד מִיָּם עַד יָם. מִצַּד הַשְּׂמָאל פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ, זֶהוּ שְׁכָתוּב וּמִוֹרְאֲכֶם וְחַתְכֶם, וְעֲלָיו נֶאֱמַר יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ.

אַחַר שֶׁהוּא צְדִיק, לֹא נוֹתֵן לוֹ שְׂכָר מְצוּוֹת, אֵין לוֹ שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא מְזוּן לְבִהְמוֹת, שְׁעֵנִי חָשׁוּב כְּמוֹ מֵת. הוּא עִם הַשְּׂכִינָה בְּקַבְּיעוֹת שְׁלֵה עֲמָה עַל הַכֹּל.

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא (דברים ד). הָאֵשׁ הַזֶּה הוּא צְרִיף לְהִיּוֹת תְּמִיד עֲמָה, שְׁאֵין לָהּ כְּבִיָּה, שֶׁהוּא אוֹכֵל כָּל הַקְּרַבְנֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת וְדַבְרֵי תוֹרָה. שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה הִיא פְּרֻנְסָתוֹ, וּבְמָה? בַּתְּפִלָּה, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר ה) פִּתְחֵי לִי. פִּתְחֵי לִי, בַּתְּפִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, שְׁהִיא אַחֲתֵי רַעֲיָתִי, וְאֵין רַעֲיָתִי אֶלָּא פְּרֻנְסָתִי, שְׁבָה מִתְּקַנָּים מְאֻכְלִים שֶׁל קְרַבְנֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַבְּנִים הַקְּדוּשִׁים, בְּכַמָּה מִיָּנִי מְאֻכְלִים, בְּלַחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה.

שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמִי, מִיָּמִין. וּבַיָּיִן, שֶׁהוּא יַיִן הַתּוֹרָה, מִשְּׂמָאל. בְּנִסּוּף הַמַּיִם, וַיַּיִן הַתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וּבָעַל פֶּה, מִהֶעֱמוּד הָאֲמֻצְעֵי שְׁכוֹלֵל אֵת שְׁנֵיהֶם. בְּבִשּׁוֹר, שֶׁהוּא בִשּׁוֹר הַקְּדוּשׁ, בְּכַמָּה קְרַבְנֹת, שְׁעֲלֵיהָ פָּרְשׁוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שְׁעוֹסְקִים בְּבִשּׁוֹר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם. מַה זֶה מִן הַשָּׁמַיִם? זֶה הֶעֱמוּד הָאֲמֻצְעֵי, שְׁעֲלָיו נֶאֱמַר וּבִשּׁוֹר מִבְּשָׂרִי.

וְזֶה בִשּׁוֹר הַקְּדוּשׁ, שְׁדוֹלְקֵת בְּכַמָּה שְׁלֵהֲבוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה בְּאֵהֶבֶת בְּעֲלָהּ, וְשֶׁרְפַת בְּאֵהֶבֶת שֶׁל אֵהֶבֶת

דָּא גּוֹפָא, עוֹלָם קָטָן, וְדַחְלִין מִנְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וּמִוֹרְאֲכֶם וְחַתְכֶם. מִסְטָרָא דִּימִינָא, שְׁלִיט עֲלֵיהִי, בִּיה וַיְרֵדוּ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים עב) וַיְרֵד מִיָּם עַד יָם. מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, דַּחְלִין מִנְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּמִוֹרְאֲכֶם וְחַתְכֶם. וְעֲלֵיהּ אֲתַמַּר, יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ. בְּתַר דְּאִיהוּ צְדִיק, לֹא יְהִיב לִיה שְׂכָר מְצוּוֹת, לִית לִיה אֲגָרָא בְּעֲלָמָא דָּא, וְלֹא מְזוּנָא לְבַעֲרִין דְּעֵנִי חָשׁוּב בְּמֵת. אִיהוּ עִם שְׂכִינְתָא בְּקַבְּיעוֹ דִּילָהּ עֲמָה עַל כָּלָא.

(דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. הִיא אֵשׁ, צְרִיף לִיה תְּמִיד עֲמָה, דְלִית לִיה כְּבִיָּה, דְּאִיהוּ אֹכִיל כָּל

קְרַבְנֵין דְּצִלוֹתֵין, וּמִלִּין דְּאוֹרֵייתָא. דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא אִיהוּ פְּרֻנְסָה דִּילָהּ, וּבְמָה. בְּצִלוֹתֵין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי. פִּתְחֵי לִי, בְּצִלוֹתָא דְאַתְמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, דְּאִיהִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי, וְלִית רַעֲיָתִי אֶלָּא פְּרֻנְסָתִי, דְּבָהּ מִתְּקַנָּין מְאֻכְלִין דְּקְרַבְנֵין דְּמִלְפָּא בְּנִין קְדִישִׁין, בְּכַמָּה מִיָּנִי מְאֻכְלִים, בְּנִהְמָא דְּאוֹרֵייתָא.

דְּאַתְמַר בָּהּ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמִי, מִיָּמִין. וּבְחִמְרָא, דְּאִיהוּ יַיִן דְּאוֹרֵייתָא, מִשְּׂמָאלָא. בְּנִסּוּף הַמַּיִם, וַיַּיִן דְּאוֹרֵייתָא דְּכֹתֵב וּבָעַל פֶּה, מִעֶמּוּדָא דְּאֲמֻצְעֵיתָא, דְּכִלִּיל תְּרוּוִיָּהּ. בְּבִשּׁוֹרָא, דְּאִיהִי בִשּׁוֹר הַקְּדוּשׁ, בְּכַמָּה קְרַבְנֵין, דְּעֲלָהּ אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין בְּבִשּׁוֹר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עֶסְקִינָן. מְאִי מִן הַשָּׁמַיִם. עֶמּוּדָא דְּאֲמֻצְעֵיתָא. דְּעֲלָהּ אֲתַמַּר, וּבִשּׁוֹר מִבְּשָׂרִי.

וְדָא בִשּׁוֹר הַקְּדוּשׁ, דְּאֲדִלְקֵת בְּכַמָּה שְׁלֵהֲבוֹבִין, מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה בְּרַחֲמֵי דְּבְעֲלָהּ, אֲתוֹקֵדַת בְּרַחֲמֵי דְּאֵהֶבֶת בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּרַחֲמֵי דִּיחֻדָּא, דְּלִילָא וַיּוֹמֵם לֹא תִכְבֵּה. וְחִבְרִיָּא בְּחִיכּוֹן אֵל תִּתְּנוּ דְּמִי לוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְמַהוּי אִיהוּ בְּשְׁלֵהֲבוֹבִין דְּרַחֲמֵי דִּיחֻדָּיהּ דְּקִרְיַת שְׁמַע. לְקִימָא בִּיה, אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזַבַּח לֹא תִכְבֵּה. (ע"ב רעיא מהימנא).

בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּאֵהֶבֶת הַיְחִיד, שְׁלִילָהּ יוֹם לֹא תִכְבֵּה. וְהַחֲבָרִים, בְּחִיכּוֹם, אֵל תִּתְּנוּ דְּמִי לוֹ לְקוּדְשׁ בְּרוּף הוּא שְׁהוּא יְהִיָּה בְּשְׁלֵהֲבוֹת שֶׁל אֵהֶבֶת שֶׁל יְחִידוֹ בְּקִרְיַת שְׁמַע, לְקִים בּוֹ אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזַבַּח לֹא תִכְבֵּה. (ע"ב רעיא מהימנא).